

SUOMEN EVANKELISEN ALLIANSSIN KANNANOTTO

JOHDANTO

Suomen Evankelinen Allianssi ry (SEA) on yli kirkkokuntarajojen toimiva yhteysfoorumi, joka edustaa herätyskristillisyyttä eli uskoontuloa, Raamatun arvovaltaa ja lähetystyötä korostavia kristittyjä. Arviolta 200 000 suomalaista lukeutuu tähän joukkoon. SEA:lla on 30 yhteisöjäsentä, jotka ovat vapaakristillisiä kirkkoja ja luterilaisia herätyskristillisiä järjestöjä.

Amerikan psykologisen yhdistyksen (2009) mukaan seksuaalisen suuntautumisen muutosyrityksen (engl. SOCE, sexual orientation change effort) ”läpikäyvällä väestöllä on yleensä vahvasti konservatiivisia uskonnollisia näkemyksiä, jotka saavat heidät pyrkimään muuttamaan seksuaalista suuntautumistaan.”¹

SEA:an kuuluvat kirkot, seurakunnat ja jäsenjärjestöt edustavat konservatiivista kristillisyyttä, jonka takia SEA haluaa kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa siitä, että se saa ottaa kantaa ”Ehjänä syntynyt” kansalaisaloitteeseen.

Suomen Evankelinen Allianssin mukaan kansalaisaloite tulee hyljätä, koska se sisältää seuraavia ongelmia:

- ”eheytyshoidon” epätarkka määritelmä
- kansalaisaloite antaa yksipuolisen kuvan ”eheytyshoitojen” tieteellisestä tutkimustiedosta
- kansalaisaloite rikkoo uskonnonvapautta
- kansalaisaloite rikkoo yksilön itsemääräämisoikeutta
- kriminalisointi karkottaisi muutosta etsivät mielenterveyspalveluista ja ajaisi heidät syvemmälle epätoivoon
- ”eheyttämisen” kriminalisointi vaikeuttaisi sukupuoliristiriitaa kokevien nuorten hoitoa
- kansalaisaloitteen halu ”eheyttäjien” sulkemisesta yhteiskunnan palvelujen ja etujen ulkopuolelle on askel autoritaariseen yhteiskuntaan

Näiden kohtien perustelut löytyvät tästä dokumentista hieman myöhemmin.

Suomen Evankelinen Allianssi pitää tärkeänä, että...

¹ Tämä havainto löytyy seuraavan tutkimusraportin tiivistelmästä: APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. (2009). Report of the Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. Washington, DC: American Psychological Association. <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/therapeutic-response.pdf>

- ketään ei saa painostaa tai pakottaa seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen
- kenenkään ihmisarvo ei ole kiinni seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuoli-identiteetistä
- kenenkään sielunpelastus ei ole kiinni seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuoleen liittyvästä hämmennyksestä
- seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muutosta etsiviä tulee kohdella asiakaskeskeisesti ja myötätuntoisesti mielenterveyspalveluissa sekä uskonnollisissa yhteisöissä
- kenellekään ei pidä luvata seksuaalisuuden muutosta, koska sen lupauksen toteuttaminen ei ole kenenkään pasturin, sielunhoitajan tai psykoterapeutin vallassa.
- jotkut kokevat joustavuutta seksuaalisessa suuntautumisessaan ja spontaania seksuaalisen suuntautumisen muutosta. Jotkut kertovat muutosten tulleen elämänmuutosten mukana, toiset kertovat spontaaneista muutoksista psykoterapian tai kristillisen sielunhoidon sivutuotteena
- kristittyjen uskovaisten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien tulee saada kristilliseen ihmiskuvaan perustuvaa sielunhoitoa, joka antaa eväitä itsevihan ja häpeän voittamiseen, itsensä löytämiseen sekä oman seksuaalisuutensa, kehonsa ja biologisen sukupuolen hyväksymiseen
- väärinkäytökset uskonnollisissa yhteisöissä tulee hoitaa asiantuntevan koulutuksen, ja asiantiedon lisäämisen kautta.

KANSALAISALOITTEEN HYLKÄÄMISEN PERUSTELUT

1. EHEITYSHOIDON EPÄTARKKA MÄÄRITELMÄ

KANSALAISALOITE: ”Eheytyshoidoilla ja -terapioilla tarkoitetaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen tähtääviä hoitomuotoja.”

Kansalaisaloite ei määrittele tarpeeksi tarkasti käsitteitä ”eheytyshoito” ja ”eheytysterapia”. Nämä sateenkaariaktivistien käyttämät termit antavat kuvan, että joku ”eheyttäjä” tekee jollekin jotain, jonka tarkoitus on muuttaa seksuaalisista suuntautumisista. Ne kuvaavat henkistä ja hengellistä väkivaltaa. Ongelma on siinä, että sateenkaariaktivistit laajentavat termit myös tilanteisiin, joissa henkilö itse hakee muutosta ilman painostusta.

Suomessa ei ole olemassa suunnitelmallista hoitomuotoa, jota voitaisiin nimittää ”eheytyshoidoksi” tai ”eheytysterapiaksi”. Termi on epäonnistunut käännös englannin kielen sanoista ”conversion therapy”.

Amerikan psykologisen yhdistys (2021) huomauttaa, että termit reparative therapy (korjaava terapia) tai conversion therapy, joka usein käännettään suomeksi sanoilla ”käännytysterapia” tai ”eheytysterapia” eivät kuvaa tarpeeksi täsmällisesti tätä ilmiötä. Siksi tulisi käyttää termiä sexual orientation change effort (SOCE) eli seksuaalisen suuntautumisen muutosyritys.²

Kriminalisoinnin vaatimus vaatii tarkkaa määrittelyä mikä on rikollista ja rangaistavaa. Lakialoitteen ongelma on se, että se ei määrittele tarpeeksi tarkasti eheytyshoitoja ja -terapioida. Se olettaa, että kaikki ymmärtävät mistä on kyse.

Amerikan psykologisen yhdistyksen (2021) mukaan seksuaalisen suuntautumisen muutosyritykset sisältävät erilaisia mielenterveysalan ammattilaisten ja ei-ammattilaisten käyttämiä tekniikoita, joiden tavoitteena on muuttaa seksuaalista suuntautumista tai jokin sen osa. Ne voivat sisältää seuraavia interventioita:³

- suositusten seurusteluun jonkun eri sukupuolta olevan kanssa
- kehoitus ei-seksuaalisen läheisyyden kehittämiseen ja yhteyden heteroseksuaalisten samaa sukupuolta olevien ikätovereiden kanssa
- samaa sukupuolta olevan ei-eroottisen kosketuksen saaminen samalta sukupuolelta
- uskonnon harjoittamista (rukous, pyhien kirjoitusten tutkiminen, eksorkismi ja ripittäytyminen kiusauksista samaan sukupuoleen)
- ehdollistamista aversiolla
- perinteisen sukupuolen ilmaisun ja sukupuoliroolikäyttäytymisen harjoittaminen ja sellaisen käytöksen tukahduttaminen, joka ei sovi omalle sukupuolelle

Osa näistä interventioista on osa normaalia uskonnon harjoittamista, osa liian yksioikoisia ja vahingollisiakin neuvoja.

Varsinainen kysymys kuuluu: mikä näistä edellä mainituista asioista pitäisi kriminalisoida niin, että rangaistuksena on sakkoja tai vankilatuomio?

Millaista ”eheytyshoitoa” Suomessa on saatavilla? Asiasta ei ole kattavaa tutkimusta ja meidän tietomme rajoittuvat kristillisiin seurakuntiin ja järjestöihin. Tietojemme mukaan se voi olla seuraavanlaista:

- yksittäiset ihmiset saattavat antaa yksinkertaisia neuvoja kuten heterosuhteen solmiminen, homoeroottisten tunteiden tukahduttaminen tai rukous, joka muuttaa heteroksi. Näiden neuvojen antaminen vahingoittaa henkilöä ja luo epärealistisia odotuksia muutoksesta, jota ne eivät kuitenkaan saa aikaiseksi. Kyse on epäeettisestä toiminnasta, mutta onko se rikollista?

² American Psychological Association, APA Task Force on Psychological Practice with Sexual Minority Persons. (2021). Guidelines for Psychological Practice with Sexual Minority Persons. Sivu 13. <https://www.apa.org/about/policy/psychological-sexual-minority-persons.pdf>

³ APA RESOLUTION on Sexual Orientation Change Efforts, February 2021 <https://www.apa.org/about/policy/resolution-sexual-orientation-change-efforts.pdf> Luettu 3.10.2022

- Suomen Elävät Vedet ry:n vertaisryhmätoiminta, jossa ihmiset voivat luottamuksellisesti kertoa asioistaan ja niiden puolesta rukoillaan. Elävät Vedet ei lupaa seksuaalisuuden muutosta eikä väitä, että jokin tekniikka johtaisi muutokseen. Järjestö ei myöskään anna terapiaa. Silti sitä on väärin perustein syytetty ”eheytysterapian” antamisesta.⁴
- pastorin tai maallikon antama sielunhoito, jossa rukoillaan, keskustellaan ja opastetaan Raamatun sanoman mukaiseen elämään ilman seksiä saman sukupuolen kanssa.
- sielunhoidon ja psykoterapian välimaastossa olevan kristillinen terapeuttinen sielunhoito, jossa on valmius käsitellä menneisyyden kipeitä asioita. Tietojemme mukaan mikään sielunhoitoterapian koulutus ei lupaa seksuaalisuuden muutosta tai väitä, että jokin tekniikka muuttaisi suuntautumisen.
- psykoterapia, joka ei sisällä mitään mikä ei kuuluisi normaaliin psykoterapiaan. Psykoterapeutti ei lupaa seksuaalisuuden muutosta, mutta hän kertoo, että menneisyyden traumojen käsittelyn kautta tunne-elämässä voi tapahtua muutoksia, jotka voivat joillakin tuoda mukanaan spontaaneja heteroeroottisia tunteita.

Kysymme jälleen: mikä näistä pitäisi julistaa rikolliseksi?

Kansalaisaloite toteaa: ”Lisäksi on selvää, että tahdonvastaiset eheytyshoidot tulee kriminalisoida.”

Tästä olemme samaa mieltä: yksilönvapautta tulee ehdottomasti kunnioittaa. Kaikenlainen pakottaminen ja painostaminen on väärin. Suomen Elävät vedet ry (aiemmin Aslan ry) on kouluttanut jo vuodesta 1991 lähtien konservatiivisia uskonyhteisöjä, jotta niiden parissa ei tapahtuisi muutokseen painostamista, asioiden yksinkertaistamista ja katteettomien muutoslupausten antamista. Kolmenkymmen vuoden työ on tuottanut myönteisiä tuloksia.

Kansalaisaloitteen ongelma on siinä, että se haluaa kriminalisoida myös ne tilanteet, joissa joku jollain tavoin tukee henkilöä, joka itse haluaa muutosta seksuaalisuuteensa. Tällöin kriminalisoitaisiin normaali uskonnon harjoittaminen. Suuri osa Amerikan psykologisen yhdistyksen luettelemista seksuaalisen suuntautumisen muutosyrityksistä liittyy uskonnon harjoittamiseen (rukous, Raamatun luku yms) ja uskonnon mukaan elämiseen.

2. KANSALAISALOITE ANTAA YKSIPUOLISEN KUVAN ”EHEYTYSHOITOJEN” TIETEELLISESTÄ TUTKIMUSTIEDOSTA

2.1. Kansalaisaloite: ”Tieteellisen tutkimustiedon perusteella seksuaali- tai sukupuoli-identiteettiä ei voida muuttaa eheytyshoitojen kaltaisilla toimenpiteillä.”

Kysymystä ”eheytyshoitojen” vaikuttavuudesta tai vahingollisuudesta ei ratkaista vetoamalla yksittäisiin tutkimuksiin tai yksittäisiin tapauksertomuksiin muutosyritysten epäonnistumisesta.

⁴ Esimerkkinä väärästä tiedosta on Ranneliike-sivun toteamus: ”Suomessa eheytysterapiaa on tarjonnut erityisesti kristillistaustainen Elävät Vedet ry, joka aiemmin tunnettiin nimellä Aslan ry.” <https://ranneliike.net/uutiset/16165/uutissuomalainen-eheytyshoitojen-kielto-myotatuulessa-eduskunnassa> Luettu 27.1.2023

Tiedemaailmassa johtopäätökset tehdään vasta kun samasta tutkimusaiheesta on tehty useita tutkimuksia ja niistä on koottu ns. meta-analyysi. Yksittäisissä tutkimuksissa saattaa tulla toisilleen vastakkaisia tuloksia, vaikka ne tehtäisiin kuinka huolellisesti. Meta-analyysissä tehdään päätelmiä yhdistelemällä tietoja aiemmista yksittäisistä tutkimuksista. Samaan sukupuoleen kohdistuvan kiinnostuksen muutosyrityksistä ei ole ilmestynyt yhdessäkään vertaisarvioidussa tiedelehdessä julkaistua meta-analyysiä. Tässä tilanteessa muutosyritykset tuomitsevat tahot vetoavat vain yksittäisiin tutkimuksiin, mutta ne jättävät huomiotta tutkimukset, jotka kertovat muutoshoidoista hyötyneiden raportit.

Amerikan psykologinen yhdistys (APA) onkin todennut, että seksuaalisuuden muutosyrityksiin liittyvä debatti "on juuttunut ideologisiin kiistoihin ja kilpaileviin poliittisiin agendoihin".⁵ Suomessa ja muuallakin maailmassa seurataan Yhdysvaltojen mielenterveysjärjestöjen kannanottoja, mutta siinä yhteydessä on syytä ottaa huomioon Yhdysvaltain polarisoitunut tilanne, jossa sateenkaari liikkeen seksuaalipolitiikalla on vaikutusta myös mielenterveysjärjestöjen kannanottoihin.⁶ Suomen psykiatriyhdistyksen kielteinen kannanotto muutoshoidoihin 11.3.2021 ja Suomen psykologiliiton vastaava kannanotto 15.6.2021 näyttävät toistavan amerikkalaisten järjestöjen kannanottoja.

Perusteellisin metatutkimuksen kaltainen selvitys seksuaalisen suuntautumisen muutosyrityksistä on Amerikan psykologisen yhdistyksen (APA) julkaisema *Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation* (2009). Kyseessä oli tutkimuskatsaus 83:sta tutkimuksesta, jotka ovat raportoineet homoseksuaalisuuden muutosyrityksistä tieteellisissä vertaisarvioiduissa (engl. peer review) julkaisuissa vuosien 1960 ja 2007 välisenä aikana. Raportti totesi:

***"Seksuaalisen suuntautumisen muutosyrityksiin osallistuneet arvioivat eri tavoin kokemuksistaan: jotkut yksilöt kokivat hyötyneensä seksuaalisuuden muutosyrityksistä, kun taas toiset kokivat, että heitä oli vahingoitettu. Seksuaalisen suuntautumisen muutoksessa epäonnistuneet, vaikka he uskoivat sellaisten yritysten tuovan muutoksen, kertoivat kokemuksensa olevan merkittävä syy emotionaaliselle ja hengelliselle ahdistukselle sekä kielteiselle minä-kuvalle. Toiset kertoivat, että seksuaalisuuden muutosyritykset auttoivat heitä. Esimerkiksi se auttoi heitä elämään uskonsa mukaisesti."* (s.3)**

Työryhmän raportti ei tukenut väitettä, jonka mukaan homoseksuaalisuuden muutoshoido olisi tehontonta. Toisaalta todettiin, että ei ole myöskään riittävää näyttöä sen tehosta.

⁵ APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. (2009, sivu 9). Report of the Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. Washington, DC: American Psychological Association. <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/therapeutic-response.pdf>

⁶ Homo- ja lesbopsykiatrien liiton AGLP:n puheenjohtajan Daniel Hicksin mukaan liiton jäsenet ovat käyttäneet suunnattomasti energiaa saadakseen aikaan muutostherapie tuomitsemisen (*Psychiatric News* 15.1.1999) www.psych.org/psych/hdocs/pnews/99-01-15/therapy.html Luettu 3.2.2003

“Ei ole olemassa riittäviä tieteellisen tarkkuuden täyttäviä tutkimuksia, joiden perusteella voisimme päätellä kykenevätkö nykyään käytettävät muutosyritykset seksuaalisen suuntautumisen muutokseen vai eivätkö ne kykene siihen.” (s.120)

Tutkimusryhmä totesi, että tieteellinen todistusaineisto ei ole riittävää, jotta voitaisiin tehdä johtopäätöstä suuntaan tai toiseen. **Kansalaisaloite painottaa vain sitä, että tehokkuudesta ei ole todisteita, mutta se ei kerro, että myöskään tehottomuudesta ei ole todisteita.**

Työryhmän mukaan tutkimukset osoittavat, että kestävä muutos on ”epätavallista” (s.2) ja ”epätodennäköistä” (s.4) ja ”harvinaista” (s. 83). Muutoksen mahdollisuutta ei siis torjuttu kokonaan.

”Joissakin tutkimuksissa seksuaalisuuden muutosyrityksiin osallistuneet tulivat

taitaviksi sivuuttamaan tai sietämään samaan sukupuoleen liittyvää kiinnostusta. Jotkut ihmiset kertoivat päätyneensä ulkonaisesti heteroseksuaaliseen elämään, kehittivät seksisuhteen toiseen sukupuoleen ja omaksuivat heteroseksuaalisen identiteetin. Nämä kokemukset olivat harvinaisempia niille, joilla ei ollut aiempaa kokemusta heteroseksuaalisuudesta.” (s. 3)

Miksi APA:n kannanotto muutosyrityksiin on pessimistinen jos muutoksista on raportoitu aiemmin ilmestyneissä tiedejulkaisuissa? Tärkein syy on ollut se, että aiempien tutkimusten menetelmien tarkkuus on kyseenalaistettu eikä tarjolla ole ollut pitkittäistutkimusta, joka olisi seurannut muutoksen pysyvyyttä tarpeeksi kauan aikaa. Lisäksi monet tutkimukset ovat perustuneet terapeuttien eikä asiakkaiden omaan arvioon muutoksesta. APA:n työryhmän mukaan...

”Seksuaalisuuden muutosyrityksiä koskevan tutkimuksen tulisi (a) käyttää seuranta- ja pitkittäistutkimuksen menetelmiä, (b) käyttää otoksen valinnassa menetelmää, joka mahdollistaa riittävän yleistämisen (c) käyttää asianmukaisia, puolueettomia, korkealaatuisia välineitä seksuaalisen suuntautumisen ja seksuaalisen identiteetin arvioinnissa, (d) tarkastelee [henkilön] aiempaa ja nykyistä tilaa, mielenterveysongelmia, muita hoitotoimenpiteitä ja elämänhistoriaa testatakseen kilpailevia selityksiä mahdollisille muutoksille ja (e) käyttää välineitä, jotka ovat kykeneviä arvioimaan [muutosyritysten] haittoja.” (2009, s.6)

Tähän haasteeseen on vastattu vuonna 2011 jolloin psykologit Stanton L. Jones ja Mark A. Yarhouse julkaisivat vertaisarvioidussa tiedelehdessä noin 6-7-vuoden seurantatutkimuksen 98:sta seksuaalisuuden muutosta yrittäneestä (*“A longitudinal study of attempted religiously-mediated sexual orientation change.” Journal of Sex and Marital Therapy, 2011, Volume 37, sivut 404-427.*)⁷

⁷ Stanton L. Jones, Mark A. Yarhouse: “A longitudinal study of attempted religiously-mediated sexual orientation change.” Journal of Sex and Marital Therapy, 2011, Volume 37, sivut 404-427. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21961446/>

Tutkittavat olivat yrittäneet seksuaalisuuden muutosta osallistumalla kristillisten ex-gayjärjestöjen toimintaan.

Tutkimus täytti monia APA:n luettelemia vaatimuksia. Tulokset osoittivat, että muutosta todella tapahtuu, vaikkakaan ei kaikille.⁸ Kuuden tai seitsemän vuoden seurantahetkellä mukana olleista osallistujista 23% raportoi merkittävää homoseksuaalisen vetovoiman vähentymistä ja merkittävää siirtymistä heteroseksuaaliseen kiinnostukseen ja toimintaan. Sen lisäksi 30% kertoi, että homoseksuaalinen vetovoima ei ollut hävinnyt, mutta se ilmeni vain satunnaisesti tai sellaisella tavalla, joka ei tuottanut ahdistusta. Tämän seurauksena he kykenivät elämään tyytyväisenä ilman homoseksuaalista toimintaa. 28% ei kokenut muutosta, mutta ei valinnut homoidentiteettiä. 20% oli luopunut muutosprosessista ja omaksunut homoidentiteetin.

Tutkimuksessa käytetyt testit osoittivat, että osa tutkittavista oli kokenut tilastollisesti merkittävää muutosta seksuaalisuudessaan. Psykologista ahdistusta mittaava testi osoitti, että muutosyritys ei ollut haitallista. Itseasiassa kaksi psyykkisen ahdistuksen indikaattoria osoittivat, että hyvinvointi lisääntyi tutkimuksen aikana.

Jonesin ja Yarhousen tutkimus on perusteellisin tutkimus seksuaalisuuden muutosta yrittäneistä, mutta sitä ei ole huomioitu tarpeeksi. Sen vahvuutena on 6-7 vuoden seuranta ja pätevien psykologisten testien käyttäminen.

Valitettavasti Suomen psykiatriyhdistyksen kielteinen kannanotto muutoshoitoihin 11.3.2021 ja Suomen psykologiliiton vastaava kannanotto 15.6.2021 eivät ole ottaneet huomioon Jonesin ja Yarhousen tutkimusta eivätkä Amerikan psykologisen yhdistyksen lausuntoa vuodelta 2009. Seksuaalinen kiinnostus ei ole kaikilla ihmisillä muuttumatonta vaan joillakin se on joustavaa, mikä mahdollistaa sen muuttumisen.

Lisa Diamond on feministi, lesbo ja Utahin yliopiston psykologian professori, joka on keskittynyt seksuaalisen suuntautumisen joustavuuden tutkimukseen. Hänen mukaansa ”samaan sukupuoleen kohdistuvan seksuaalisen suuntautumisen kuvaaminen muuttumattomaksi piirteeksi ei ole tieteellisesti pätevää. Vaikka jotkut seksuaalivähemmistöön kuuluvat henkilöt raportoivat muuttumatonta kiinnostusta samaan sukupuoleen, toiset seksuaalivähemmistöön kuuluvat henkilöt käyvät läpi muutoksia. Joskus saman sukupuolen kiinnostus lisääntyy tai vähenee ja joskus kiinnostus toista sukupuolta kohtaan lisääntyy tai vähenee.”⁹

Diamondin mukaan ”viime vuosikymmeninä tutkijat ovat dokumentoineet lukuisia tapauksia, joissa yksilöt raportoivat odottamattomista muutoksista – joskus ohimenevistä ja joskus pysyvistä – seksuaalisessa kiinnostuksessaan, identiteetissään ja/tai käytöksessään. Tällaista muutosta kutsutaan seksuaaliseksi joustavuudeksi. Tutkijat tutkivat aktiivisesti ja keskustelevat sen yleisyydestä, syistä ja seurauksista. Yksi merkittävimmistä vastaamattomista kysymyksistä seksuaalisen joustavuuden suhteen koskee sukupuolten välisiä eroja. Vaikka varhaiset tutkimukset seksuaalisesta joustavuudesta viittasivat siihen, että se oli yleisempää naisilla kuin miehillä, viimeaikaiset tutkimukset ovat alkaneet kyseenalaistaa tämän näkemyksen. Jotkut homomiehet ja

⁸ Noin 7 vuoden seurannan jälkeen tutkimuksessa oli mukana 61 osallistujaa. Tutkimuksesta pudonneissa oli sekä homoidentiteetin valinneita sekä niitä, jotka olivat kokeneet muutoksia.

⁹ Lisa M. Diamond & Clifford J. Rosky: ”Scrutinizing Immutability: Research on Sexual Orientation and U.S. Legal Advocacy for Sexual Minorities” The Journal of Sex Research 2016, 53(4-5), 363–391.

lesbot kokevat ajoittain vetovoimaa toista sukupuolta kohtaan, aivan kuten jotkut heteroseksuaalit kokevat ajoittain vetovoimaa samaa sukupuolta kohtaan. Ensisijainen ero seksuaalisen joustavuuden ja biseksuaalisuuden välillä on, että jälkimmäinen käsitetään vakaana seksuaalisena taipumuksena. Sitä vastoin seksuaalinen joustavuus tarkoittaa eroottisen reagoinnin muuttumista. Jotkut ihmiset eivät koe sitä koskaan. Toiset voivat kohdata elämänsä aikana vain yhden tai kaksi tilannetta, jotka saavat aikaan muutoksia seksuaalisissa tunteissa.”¹⁰

Diamond korostaa, että kyse on odottamattomista spontaaneista muutoksista. Oma tahto tai omat tietoiset pyrkimykset eivät muuta seksuaalisuutta.

Manley, Diamond ja van Anders (2015) toteavat, että seksuaalisen kiinnostuksen joustavuus tapahtuu reaktiona ihmissuhteisiin ja ympäristöön liittyviin tekijöihin.¹¹ Nämä ovat juuri niitä tekijöitä, joita terapeutit rutiininomaisesti käsittelevät työssään. Siksi ei ole ihme, että jotkut ihmiset ovat kokeneet spontaaneja muutoksia kristillinen sielunhoidon, Elävät vedet-vertaisryhmien ja psykoterapian seurauksena.¹²

2.2. Kansalaisaloite: ”Lisäksi on tutkimusnäyttöä siitä, että eheytyshoidot aiheuttavat pitkäaikaista haittaa sekä kuormitusta kohteena olevan mielenterveydelle.”

Aiemmin mainittu Amerikan psykologisen yhdistyksen työryhmän analyysi ei tukenut tätä johtopäätöstä. Sen mukaan:

”Viimeaikaisista seksuaalisuuden muutosyrityksistä ei ole olemassa tieteellisesti tarkkoja tutkimuksia, joiden perusteella voisimme antaa lopullista lausuntoa siitä ovatko viimeaikaiset seksuaalisuuden muutosyritykset turvallisia tai haitallisia ja kenelle sitä olisivat.” (s. 83)

Tutkimusaineisto perusteella ei siis voida väittää, että muutosyritys ei vahingoita, mutta ei voida myöskään sanoa, että se vahingoittaisi.

Suomen psykologiliitto 15.6.2021 perusteli muutosyritysten vahingollisuuden vetoamalla homoseksuaalien psykologien Ariel Shidlon ja Michael Schroederin kyselytutkimukseen (2002).¹³ Tutkimus sisältää kuitenkin niin vakavia puutteita, että sitä ei voi pitää vedenpitävänä todisteena muutosyritysten vahingollisuudesta. Haastelluista 176/202 koki muutostherapie epäonnistuneen, mutta 26 piti sitä onnistuneena. Tutkitut olivat olleet mm. psykoanalyysissä, behavioristisissa terapioissa, hypnoosissa ja ex-gayryhmissä.

¹⁰ Lisa M. Diamond: ”Sexual Fluidity in Male and Females” Current Sexual Health Reports 2016, Vol. 8, 249–256.

¹¹ Manley, M. H., Diamond, L. M., & van Anders, S. M.: ”Polyamory, monoamory, and sexual fluidity: A longitudinal study of identity and sexual trajectories. Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity” 2015, 2, 168-180.

¹² Muutuskertomuksista voi lukea kirjoista Ari Puonti: Suhteesta siunaukseen. Homoseksuaalisuus, terapeutin sielunhoito ja Raamattu (Uusi Tie 2010).

¹³ Ariel Shidlo ja Michael Schroeder: ”Changing Sexual Orientation: A Consumers’ Report” Professional Psychology: Research and Practice, 2002, 33 (3), 249-259.

Epäonnistuneet muutosyritykset olivat johtaneet masennukseen, itsemurha-ajatuksiin ja sosiaaliseen eristyneisyyteen. Shidlon ja Schroederin tutkimus vertasi keskenään hyvin erilaisia muutosyrityksiä: jotkut miesasiakkaat olivat saaneet neuvoksi pianon soiton lopettamisen ja joukkueurheilun aloittamisen. Jotkut olivat osallistuneet 1950-luvulla epäeettiseen behavioristiseen aversioterapiaan.

Shidlo & Schoeder etsivät tutkimukseensa vain niitä ihmisiä, jotka olivat kokeneet vahingoittuneensa muutosyrityksissä. *Sen takia tämä tutkimus ei kykene vastaamaan kysymykseen "onko muutosyritys sinänsä vahingollinen" tai "kuinka moni epäonnistuu muutoshoidossa" tai "mikä terapiamuoto on vahingollinen". Tutkimuksesta voidaan päätellä vain se, että on olemassa muutoshoidon asiakkaita, jotka kokevat hoidon vahingolliseksi.*

Merkittävää on se, että vähemmälle huomiolle on jäänyt muutoshoidon jälkeisen itsetuhoisuuden väheneminen. Shidlo ja Schroeder (2002) raportoivat, että 29 % ilmoitti aiemmin yrittäneensä itsemurhaa, mutta vain 5,4 % oli yrittänyt itsemurhaa muutosterapian jälkeen. 12,4 % oli yrittänyt itsemurhaa ennen muutosterapiaa, mutta 88 % heistä ei yrittänyt uudelleen itsemurhaa hoidon jälkeen. 11,4 % ilmoitti itsemurhayrityksestään hoidon aikana, joista 87 % ei yrittänyt sitä uudelleen hoidon jälkeen. Vain 2,5 % osallistujista, joilla ei ollut aiempaa itsemurhayrityksiä, aloitti tällaisen käyttäytymisen muutosterapian jälkeen.

Juuri äskettäin julkaistiin tutkimus, joka on tämän hetken pätevin tutkimus muutosyritysten haittojen havainnoinnissa. Paul Sullins julkaisi Archives of Sexual Behavior-tiedelehdessä lokakuussa 2022 analyysin muutosyritysten yhteydestä itsetuhoisuuteen otsikolla "Sexual Orientation Change Efforts Do Not Increase Suicide: Correcting a False Research Narrative".¹⁴

Sullins huomautti, että aiemmat tutkimukset eivät ole ottaneet huomioon itsetuhoisuutta ennen muutoshoitoa mikä vääristää tutkimustuloksia. Sen lisäksi tutkimusten otokset ovat perustuneet pieniin otoksiin laadullisissa tutkimuksissa.

Sullins totesi, että Blosnich ym. (2020) tutkimus ohitti aiempien tutkimusten puutteita, koska tiedot kerättiin valtakunnallisella todennäköisyysotoksella seksuaalivähemmistöistä USAssa. Tiedot kerättiin 1518:lta ihmiseltä satunnaisotannalla puhelimitse, jolloin saatiin laajat tiedot muutoshoitojen luonteesta ja ajoituksesta sekä useista itsetuhoisuuden muodoista.

Yhteensä 69,0 % oli saanut muutosterapiaa uskonnollisen johtajan, kuten pastorin, uskonnollisen sielunhoitajan tai papin toimesta. 19,2 % oli saanut sitä terveydenhuollon ammattilaiselta kuten psykologilta, joka ei ollut uskonnollinen. 11,9 % oli saanut hoitoa molemmilta.

65% muutosyrityksiin ja -hoitoihin osallistuneista kertoi, että itsemurha-ajatuksista ennen muutoshoitoa. Lähes puolet raportoiduista itsemurhasuunnitelmista (49 %) ja itsemurhayrityksistä (48 %) tapahtui ennen muutoshoitoa.

Sullins analysoi Blosnickin tutkimukseen osallistuneiden tiedot. *Hän totesi, että kun otetaan*

¹⁴ Paul Sullins: "Sexual Orientation Change Efforts Do Not Increase Suicide: Correcting a False Research Narrative" Archives of Sexual Behavior 2022 Oct;51(7):3377-3393.

huomioon ainoastaan itsetuhoisuus muutoshoidon aikana tai sen jälkeen, muutosityhtyksiin osallistuneiden joukossa ei enää ollut merkittävästi suurempaa itsetuhoisuutta verrattuna niihin seksuaalivähemmistön ihmisiin, jotka eivät olleet osallistuneet muutosityhtyksiin. Itseasiassa itsemurha-ajatukset ja suunnittelu oli vähäisempää kuin niillä, jotka eivät olleet koskaan osallistuneet muutosityhtyksiin.

Tutkimus toi esille yllättävän asian: muutosityhtyksiin osallistuminen vähensi vähemmistöstressiä ja itsemurhayhtyksiä. Ne, jotka eivät olleet kokeneet muutosityhtyksiä olivat yrittäneet viisi kertaa enemmän itsemurhaa kuin ne, jotka olivat osallistuneet muutosityhtyksiin.

Tämä on merkittävä havainto siitäkin syystä, että muutosityhtyksiin osallistuneet olivat kärsineet huonommista lapsuuden perheolosuhteista, suuremmasta vähemmistöstressistä ja syrjinnästä sekä heikentyneestä sosioekonomisesta asemasta verrattuna niihin, jotka eivät olleet koskaan yrittäneet suuntautumisen muutosta. Edellä mainitut tekijät liittyvät korkeampaan haitallisen käyttäytymisen riskiin, mutta muutosityhtysten jälkeen itsetuhoisuuden tai riskikäytöksen taso ei ollut korkeampi verrattuna niihin, jotka eivät osallistuneet muutosityhtyksiin.

Sullins toteaa: *”Yllättäen, kun otetaan huomioon lukuisat väitteet seksuaalisen suuntautumisen muutosityhtysten vaikutuksista itsetuhoisuuteen, uusimmassa katsauksessa (O’Shaughnessy & Speir, 2018) satunnaistutkimuksissa homomyönteisen tai neutraalin terapian tehokkuudesta ei ole arvioitu itsetuhoisuutta. Tämä kysymys jätettiin huomiotta (Fals-Stewart ym., 2009; Pachankis ym., 2015; Parsons et al., 2014) tai jätettiin tutkimuksen otoksesta pois henkilöt, jotka ovat aiemmin olleet itsetuhoisia (Carrico et al., 2006; Reback & Shoptaw, 2014; Shoptaw et al. al., 2008) tai suljettiin pois henkilöt, joiden nykyiseen tai menneeseen psykopatologiaan todennäköisesti sisältyi itsemurha (Antoni et al., 2000; Carrico et al., 2005; Gayner ym., 2012; Shoptaw et al., 2005). Äskettäin Pachankiksen ja kollegoiden hyvin suunnitellussa tutkimuksessa tarkasteltiin tuloksia, jotka seurasivat homomyönteistä vähemmistöstressin vähentämiseen liittyvää toimenpidettä, joka kohdistui naisiin, joilla on epäterve masennus, alkoholin käyttöä ja itsemurhakäyttäytyminen. Tutkimuksessa todettiin kuitenkin, että hoitoon ”liittyi vain vähäinen vähemmistöjen stressiprosessien väheneminen, eikä se vaikuttanut itsemurhaan” (Pachankis et al., 2020). Vaikka tulevassa tutkimuksessa saattaa hyvinkin löytyä tällainen vaikutus, tällä hetkellä ei ole todisteita väitteelle, että homomyönteinen terapia johtaisi itsemurhariskin vähenemiseen, kuten tämä tutkimus on havainnut SOCE:n jälkeen.”*

3. KANSALAISALOITE RIKKOO USKONNONVAPAUTTA

Kansalaisaloite: ”Aloitteen tavoitteena ei ole ns. sielunhoidon tai muun uskonnonvapauden harjoittamisen kieltäminen, niin kauan kuin se ei muutu perusoikeuksia ja terveyttä loukkaavaksi ’eheyttämiseksi’.”

Missä menee raja ”eheyttävän” sielunhoidon ja ”ei-eheyttävän” sielunhoidon välillä?

Kansalaisaloitteen laatijoissa oli mukana SETA:n ja sen jäsenjärjestöjen hallitusten jäseniä. SETA:n hallitus (10.3.2022) toteaa, että eheyttämisen täyskiellon tulisi ulottua ”kehotukseen tai käskyyn seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun tukahduttamiseksi,

uskonnonharjoitukseksi luettaviin muutospyrkimyksiin tähtääviin käytäntöihin (kuten yhteinen rukoilu toisen puolesta seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun muuttamiseksi).”¹⁵

Kansalaisaloite ja SETA:n hallituksen kannanotto pyrkii rikkomaan uskonnonvapautta.

Suomen Evankelisen Allianssin jäsenkirkkojen ja seurakuntien lisäksi roomalaiskatolisen kirkon ja ortodoksisen kirkon opetuksen mukaan seksi saman sukupuolen kanssa on syntiä, josta on pidättäydyttävä. Tämä näkemys perustuu Uuteen testamenttiin (Room. 1:26-27; 1 Kor. 6:9; 1 Tim. 1:9-11) ja kirkkojen perinteiseen opetukseen. Kristillinen sielunhoito ja opastus antaa eväitä selibaattiin ja elämään Jumalan tahdon mukaan. Sen lisäksi kristityt uskovat Jumalan muuttavaan ja ihmeitä tekevään voimaan.

On olemassa uskovia, jotka haluavat elää konservatiivisen uskonsa mukaisesti ilman seksiä saman sukupuolen kanssa. Joskus henkilö saattaa tunnistaa homoeroottisen kiinnostuksen vasta heteroseksuaalisen avioliittonsa aikana. Hän valitsee uskollisuuden puolisolleen. Siksi hän etsii sielunhoitoa, joka voisi auttaa häntä löytämään ei-eroottisen tavan tyydyttää samaan sukupuoleen kohdistuvaa kiinnostusta. Huolemme on se, että kansalaisaloite luokittelee myös näiden ihmisten auttamisen rikolliseksi ”eheyttämiseksi”.

4. KANSALAISALOITE RIKKOO YKSILÖN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUTTA

Kansalaisaloite: ”Eheytyshoidon kohdalla voi kuitenkin olla myös kyse tilanteesta, jossa täysi-ikäinen ja -valtainen henkilö, joka voi puhtaasti juridisesta näkökulmasta antaa suostumuksensa eheytyshoittoon, on sosiaalisista, taloudellisista tai mielenterveydellisistä syistä tilanteessa, jossa eheytyshoidosta kieltäytyminen ei käytännössä ole mahdollista. Myös täysi-ikäisille annettavat ja tarjottavat eheytyshoidot olisi siis kriminalisoitava.”

On huolestuttavaa, että samat tahot, jotka kannattavat sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen itsemääräämisoikeutta ovat riistämässä itsemääräämisoikeuden silloin kun henkilö haluaa muutosta seksuaalisuuteensa tai mukautua biologiseen sukupuoleensa.

Kansalaisaloitteessa on etukäteen päätetty, että kaikki muutosta etsivät ovat ikään kuin uskontonsa aivopesemiä lapsia, jotka eivät kykene päättämään mitä haluavat. Tämä näkökulma ohittaa se, että jokainen ihminen haluaa elää vakaumuksensa mukaisesti ja tavoitella siihen kuuluvia ihanteita.

Samalla on todettava: tiukka uskonnollinen yhteisö voi tukahduttaa oman ajattelun ja painostaa muuttamaan heteroksi, mutta on väärin olettaa lähtökohtaisesti, että kaikki muutosta etsivät ovat uskonnollisen yhteisönsä painostamia tai aivopesemiä.

Taustalla on huoli niistä, joita on painostettu eri syistä tai jotka pelkäävät joutuvansa yhteisönsä

¹⁵ "Seta vaatii eheyttämistoiminnan täysikieltoa Suomeen" 10.03.2022

ulkopuolelle tai eivät itsekään tiedä mitä haluavat. Suomen Evankelinen Allianssi jakaa tämän huolen. Tämä uhka on olemassa tiukkoihin yhteisöllisiin uskonyhteisöihin kuuluvilla. Nämä yhteisöt katkaisevat perhesuhteet ja keskusteluyhteyden ihmiseltä, joka poikkeaa yhteisön uskonkäsityksestä.

Ammattitaitoinen psykoterapeutti tai kristillinen sielunhoitaja tarkastelee syitä etsiä muutosta, tunnistaa painostuksen ja pyrkii auttamaan asiakasta tekemään omia ratkaisuja.

Amerikan psykologisen yhdistyksen työryhmän kannanotto vuodelta 2009 antaa mielestämme hyvän vastauksen tähän asiaan. Sen mukaan mielenterveyden ammattilaisten tulee lähestyä seksuaalisuuden muutosta etsivää uskonnollista asiakasta monikulttuurisen kohtaamisen mallin perusteella. Asiakkaan konservatiivinen uskonnollisuus on osa monikulttuurista erilaisuutta eikä psykologia ota siihen kantaa. Tällainen hoito ei pyri muuttamaan seksuaalista suuntautumista, mutta auttaa asiakasta löytämään tiensä itse ilman, että ammattilainen määräisi mihin asiakkaan pitäisi päätyä identiteetin etsinnässään (s.6).

“Me rohkaisemme laillistettuja mielenterveyspalvelujen tarjoajia tukemaan asiakasta, jotta hän määrittäisi itse (a) identiteettiään koskevan prosessin päämäärän (b) miten hän ilmaisee käyttäytymisellään seksuaalista suuntautumistaan (c) julkisen ja yksityisen sosiaalisen roolinsa (d) sukupuoliroolinsa, identiteettinsä ja ilmaisunsa, (e) partnerinsa sukupuolen ja (f) millaisia ihmissuhteita hän haluaa muodostaa.” (s.62)

Mielenterveyden ammattilainen ei saa pakottaa seksuaalisuuden muutosta, mutta hän voi auttaa asiakasta elämään kristillisen uskonsa mukaisesti selibaatissa jos hän sitä haluaa. Lisäksi psykoterapiassa voidaan käsitellä lapsuuden ja nuoruuden kipeitä asioita.

Kristillisillä seurakunnilla tulee olla uskonnonvapaus opastaa jäseniään elämään uskonsa mukaisesti ja etsimään elämän muutosta uskon, opastuksen ja sielunhoidon kautta.

5. KRIMINALISOINTI KARKOTTAISI MUUTOSTA ETSIVÄT MIELENTERVEYSPALVELUISTA JA AJAISI HEIDÄT SYVEMMÄLLE EPÄTOIVOON

Amerikan psykologinen yhdistyksen kannanotto vuodelta 2009 suositteli mielenterveyden ammattilaisille asiakaskeskeistä lähestymistapaa, koska se sai syytteitä muutosta etsivien ajamisesta pois mielenterveyspalveluista.

“Tämä lähestymistapa sisältää myötätuntoa asiakkaan halua muuttaa seksuaalista suuntautumista ja samalla ymmärtäen, että sellainen lopputulos on epätodennäköinen... Haldeman (2004) varoittaa, että virallistetut mielenterveyden ammattilaiset, jotka mitätöivät asiakkaan pyynnön seksuaalisuuden muutoksesta hoidon aikana ilman, että he tarkastelisivat ja ymmärtäisivät syitä muutoshaluun, voivat vahvistaa asiakkaan toivottomuutta asiakkaassa, joka jo valmiiksi menettänyt toivon eri vaihtoehtoista.” (s.55-56)

Sateenkaariaktivistit ja heidän ajattelunsa omaksuneet toimittajat ovat useassa Euroopan maassa tekeytyneet ”eheytymistä” etsiviksi homoiksi tai lesboiksi ja sitten paljastaneet heidät julkisesti

mediassa.¹⁶

Miten psykoterapeutti tai pastori uskaltaisi kohdata seksuaalisuuden muutosta etsivän asiakkaan jos hän tietää, että saisi rangaistuksen jos mikä tahansa hänen sanansa voitaisiin tulkita ”eheyttämiseksi”? Kriminalisointi halvaannuttaisi asiakaskohtaamiset.

”Eheytyshoitojen” kieltäminen ja rikolliseksi leimaaminen ajaa uskonnolliset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset syvemmälle kaappiin ja syvemmälle epätoivoon. Nämä ihmiset eivät hakeudu SETA:an tai sateenkaariliikkeen palveluihin, koska he uskovat Raamatun kieltävän seksin saman sukupuolen kanssa. SETA ei edusta heidän ajatteluaan. He hakeutuvat sielunhoitoon tai keskusteluun tahojen kanssa, joiden ei-tuomitsevaan asenteeseen heillä on luottamus tai joilla on sama uskonnäkemyks.

Suomen psykiatriyhdistyksen kielteinen kannanotto muutoshoitoihin 11.3.2021 ja Suomen psykologiliiton vastaava kannanotto 15.6.2021 ei antanut mitään asiakaskeskeistä viestiä ihmisille, jotka etsivät muutosta. Kannanotot tuomitsivat yksiselitteisesti muutosyritykset. Nämä järjestöt eivät ole julkaisseet ohjeistusta miten uskonnollinen seksuaalisuuden muutosta etsivä asiakas kohdataan asiakaslähtöisesti ja kunnioittavasti. Tämä on suuri puute.

Olemme saaneet jo parin vuosikymmenen ajan yhteydenottoja seksuaalisuuden muutosta etsiviltä ihmisiltä, joita on yritetty käännättää tai heitä on mitätöity psykiatrian, psykologin tai psykoterapeutin taholta. Suomen psykiatriyhdistyksen ja Suomen psykologiliiton kannanotot eivät paranna tätä tilannetta.

Tämä tilanne vaatisi mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta sen sijaan, että tilannetta pahennettaisiin kriminalisoinnilla. Samalla tarvittaisiin sitä, että mielenterveysjärjestöt olisivat keskusteluyhteydessä konservatiivisiin uskonyhteisöihin, jotta syntyisi yhteinen ymmärrys siitä miten konservatiivisissa uskonyhteisöissä olevat seksuaalivähemmistöjen ihmiset voisivat löytää tasapainon uskonsa ja hyvinvointinsa kanssa.

6. EHEYTTÄMISEN KRIMINALISOINTI VAIKEUTTAISI SUKUPUOLIRISTIRIITA KOKEVIEN NUORTEN HOITOA

”Eheyttämisen” kriminalisointi tuo ongelmia myös sukupuoliristiriitaa (gender dysforia) kokeville. Sukupuoliristiriidan kanssa yleisiä samaan aikaan esiintyviä ongelmia ovat esimerkiksi mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöt, autismin kirjon häiriöt, dissosiaatiohäiriöt ja traumat.¹⁷ Suomessa jopa yli kolmasosa transpoliklinikoille lähetetyistä potilaista ei olekaan lääketieteellisessä mielessä

¹⁶ Homoseksuaali toimittaja Antti Pikkanen soluttautui Aslan ry:n leirille vuonna 2012. Hänen tarkoituksenaan oli paljastaa ”eheyttämiseen” liittyvät tekniikat. Hän ei löytänyt niitä. Hänen arvionsa oli, että kyseessä oli vaaraton kristillinen toiminta. Lue <https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000005710180.html>

¹⁷ Riittakerttu Kaltiala-Heino, Maria Sumia, Maria Työläjärv, Niina Lindberg: ”Two years of gender identity service for minors: overrepresentation of natal girls with severe problems in adolescent development.” Child Adolescent Psychiatry Mental Health 2015; 9(1): 9. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4396787/>

transsukupuolisia, vaan sukupuoliristiriitaa on tuottanut esimerkiksi jokin psykoottinen sairaus, rajatilapersoonallisuus tai harhaluuloisuushäiriö.¹⁸

On mahdotonta tietää ilman lisätutkimuksia, milloin kyseessä on transsukupuolisuus ja milloin jonkin muun asian, kuten trauman, aiheuttama sukupuoliristiriita. Tällä hetkellä Suomessa tehdään psykiatrinen tutkimus ennen transhoitoihin pääsyä, mutta silti osa detransitioutuu eli ei myöhemmin enää koe olevansa transsukupuolinen ja katu hoitojaan.¹⁹

Suuri osa sukupuoliristiriitaa kokevista nuorista kertoo olevansa homo- tai biseksuaaleja. Lapsuudessa koettu sukupuoliristiriita ennustaa ensisijaisesti aikuisuuden homoseksuaalisuutta, ei transsukupuolisuutta.²⁰ On erittäin vahvaa tutkimusnäyttöä siitä, että useimpien lasten sukupuoliristiriita lievittyy itseksensä murrosiän alettua tai viimeistään sen loppuun mennessä, mikäli lapsi ei transitoidu sosiaalisesti eikä lääketieteellisesti.²¹

Jos eheytyshoidot kriminalisoidaan voi eteen tulla tilanne, jossa sukupuoliristiriitaa kokeva ihminen ei saa psykiatrasta hoitoa muihin ongelmiinsa, koska se voitaisiin katsoa eheyttämiseksi. Psykiatrit ja psykologit voivat pelätä saavansa syytteet eheytyshoidoista, jos he tarjoavat muuta kuin biologisen anatomian vastaista sukupuoli-identiteettiä vahvistavaa hoitoa.²²

7. KANSALAISALOITTEEN HALU SULKEA "EHEYTTÄJÄT" YHTEISKUNNAN PALVELUJEN JA ETUJEN ON ASKEL AUTORITAARISEEN YHTEISKUNTAAN

Kansalaisaloite: "Rikokseksi säätäminen antaisi myös selkeän signaalin siitä, että eheytyshoidot eivät ole yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä, sekä sulkisi eheytyshoitoja tarjoavat toimijat yhteiskunnan eri palveluiden ja etujen ulkopuolelle. Jatkossa esimerkiksi eheytyshoitoja tarjoava yhdistys voisi olla mahdollista julistaa lakkautetuksi."

Kansalaisaloite ehdottaa, että "eheytyshoitoja tarjoavat toimijat" eli yksilöt ja/tai järjestöt pitäisi sulkea koko yhteiskunnan palvelujen ja etujen ulkopuolelle!

Perustuslain mukaan kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen kuuluu "sisältyy oikeus ilman lupaa perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan." (13 §)

SETA:n hallitus (10.3.2022) menee omassa kannanotossaan kansalaisaloitetta pidemmälle. Sen mukaan eheyttämisen täyskiellon kohteina tulisi olla "muutospyrkimyksiin kehottaminen ja

¹⁸ "Sairaus voi sekoittaa sukupuoli-identiteetin" Mediuutiset 18.8.2005 <https://www.mediutiset.fi/uutiset/sairaus-voi-sekoittaa-sukupuoli-identiteetin/dea707b2-4ad8-3be2-805b-0d2ef9e805bf>

¹⁹ Jessica Stolzmann ja Hanna Takala: "Mieheksi ja takaisin" YLE. 9.12.2019 <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/12/08/27-vuotias-nita-katuu-sukupuolensa-korjaamista-mieheksi-toivon-etta-olisi-ollut>

²⁰ Riittakerttu Kaltiala-Heino, Marja Työläjärvi ja Laura Suomalainen: "Kun sukupuoli on nuorelle ongelma" Duodecim 2018;134(20):2041-6 <https://www.duodecimlehti.fi/duo14555>

²¹ <https://www.transgendertrend.com/affirmation-gay-conversion-therapy-children-young-people/>

²² Hayley Dixon: "Therapists 'could be criminalised' for treating gender dysphoria under new laws" Telegraph 5.5.2011 <https://archive.ph/x66pe#selection-1111.1-1111.80>

kannustaminen Suomessa tai sen ulkopuolella... muutospyrkimyksiin kannustavan toiminnan mainostaminen ml. tiedon välittäminen toiminnasta Suomen rajojen ulkopuolella sekä matkan välittäminen, järjestäminen tai sen rahoittaminen muutospyrkimyksiin osallistumiseksi Suomen rajojen ulkopuolella." Lisäksi on "huolehdittava, että kiello ulottuu niin terveydenhuoltoon, kasvatuksen- ja koulutuksen piiriin, uskonnolliseen toimintaan kuin kaikkeen julkiseen tai yksityiseen toimintaan."²³

Nämä vaatimukset ovat vakavia ja edustavat enemmänkin totalitarismia kuin vapaata yhteiskuntaa. Olemme huolestuneita tällaisen valvontayhteiskunnan haaveilemisesta.

Kansalaisaloite ja SETA:n vaatimus rikkoo sanan-, uskonnon ja yksilönvapauden lisäksi liikkumisvapautta, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta.

8. JOHTOPÄÄTÖS

- Kansalaisaloite tulee hylätä.
- Väärinkäytökset uskonyhteisöissä tulee hoitaa asiantuntevan koulutuksen ja asiantiedon lisäämisen kautta.
- Mielenterveysjärjestöjen tulisi kouluttaa henkilöstöään siinä, miten kohdata asiakaskeskeisesti seksuaalisuuden muutosta etsivä konservatiivinen uskonnollinen asiakas.

Helsingissä 1.3.2023

Ari Puonti, teologian maisteri, pastori, joka on toiminut 30 vuoden ajan kokemusasiantuntija-kouluttajana kristillisissä seurakunnissa seksuaalivähemmistöihin liittyvissä kysymyksissä

Kirsi Rothfors, FM, pastori, Suomen Evankelisen Allianssin puheenjohtaja

²³ "Seta vaatii eheyttämistoiminnan täysikieltoa Suomeen" 10.03.2022

<https://seta.fi/2022/03/10/seta-vaatii-eheyttamistoiminnan-tayskieltoa-suomeen>